

Een kleine enquête

Wat je eens in je leven als Nederlandse bosbouwer moet hebben gedaan

Wie kent niet het gevoel dat je tijdens een gesprek merkt dat je bril rozer is dan je dacht? Dat je wel alle twee naar dezelfde opstand kijkt maar niet hetzelfde ziet? En dat je door wat hardnekkige vragen probeert achter het "waarom?" te komen? Vaak vind je tijdens gesprekken met buitenlandse collega's de verklaring in enkele "vanzelfsprekende" basisuitgangspunten zoals: wetgeving, belastingstelsel, subsidiestelsel, historie of traditie. En opens realiseer je je (weer) hoe specifiek Nederlands ons bos en bosbeheer eigenlijk is.

Zou er ook een gemeenschappelijk idee zijn hoe wij (Nederlandse bosbouwers) ons eigen vak ervaren? vroeg ik mij toen af. Om daar enig inzicht in te krijgen stelde ik afgelopen winter 166 (deels potentiële) bosbouwers de vraag: "Wat moet je eens in je leven als Nederlandse bosbouwer hebben gedaan?"

Gebruikte methode

Voor eenvoudige beantwoording en bewerking van de vraag heb ik gekozen voor een gesloten uitsprakenlijst waarop men de vijf belangrijkste uitspraken voor hem of haar kon aanstrepen. Voor het samenstellen van deze uitsprakenlijst enquêteerde ik een groot aantal mensen (stude-

rend, werkend of gepensioneerd) totdat er geen nieuwe uitspraken meer bijkwamen. De uiteindelijke lijst, met 77 uitspraken, werd voorgelegd aan studenten (voornamelijk tweede- en derde-jaars bos- en natuurbeheer) van de MBCS (43) en van de LUW (25), leden van twee bosbouwcontactkringen: Veluwe en Achterhoek (34) en van de KNBV (64).

De top 10

Figuur 1 toont de tien meest gekozen uitspraken. "Het zien van een oerbos (bv in Polen)" is de absolute topper. Dat we reislustig zijn (figuur 2) verbaast mij niet. Ten eerste is het bezoeken van een vreemd bos altijd boeiend, leerzaam en leuk. Ten tweede moet je als bosbouwer toch enig inzicht hebben in spontane bosprocessen voordat je überhaupt aan beheering grijpt en gaat denken. Een bezoek aan een oerbos is daarvoor erg geschikt.

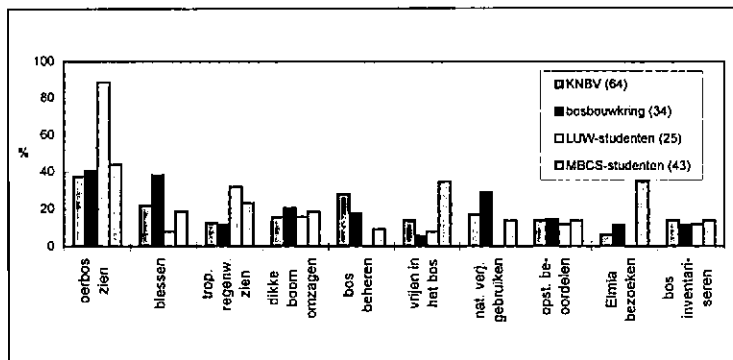
Op de tweede plaats staat "blesen", vooral genoemd door de leden van de bosbouwcontactkringen en nagenoeg niet door de LUW-studenten. Op het gebied van beheren staan verder in de

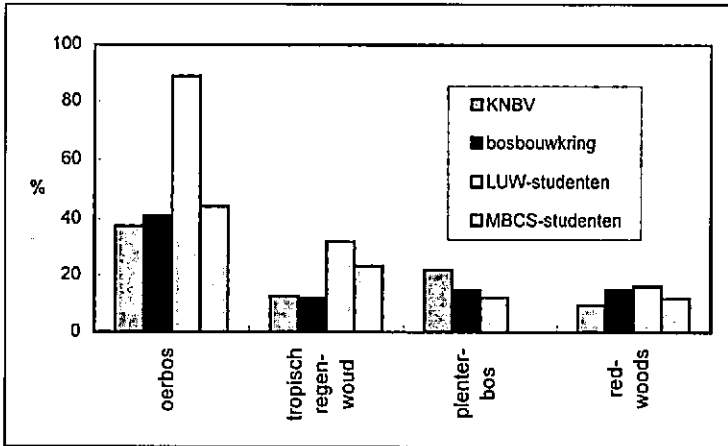
top 10: "een bos beheren", "gebruik maken van natuurlijke verjonging", "een opstand beoordelen" en "het maken van een inventarisatie". Alle bosbeheeraspecten bij elkaar opgeteld scoort net zo hoog als alle buitenlandse reisje ("een oerbos zien (bv. Polen)" + "een tropisch regenwoud bezoeken" + "bezoek brengen aan plenterbos" + "de redwoods zien"). De nadruk bij de LUW studenten ligt bij het reizen, 90% vindt een oerbos zien een absolute must. De MBCS-ers kiezen beiden evenveel. De professionals vinden vooral beheeraspecten belangrijk. "Een dikke boom omzagen" staat op de 4e plaats. Het "vrijen in het bos", goed voor de 6e plaats, scoort zeer hoog bij de MBCS studenten. Is het de leeftijd? De ervaring? Of ligt het aan het onderwerp? Want bij de andere groepen scoorde het laag. "De Elmia bezoeken" staat op de 9e plaats voornamelijk genoemd door MBCS-ers.

Opvallende aspecten per groepering

De KNBV leden vonden belang-

Figuur 1: De 10 meest gekozen uitspraken

Figuur 2: Waar moet een bosbouwer nog eens naar toe?

rijk: "het zien van een oerbos" "het beheren", "het blesen" en "gebruik maken van natuurlijke verjonging"; "een plenterbos bezoeken", "met leken praten over het bos" en "de cultuurhistorie kennen". Dit laatste vond bijna 20% belangrijk, de andere groepen noemde dit aspect amper.

De Bosbouwcontactkring leden vonden "een oerbos zien" en het "blesen" het belangrijkste. Snel gevolgd door: "gebruik maken van natuurlijke verjongingen", "een beheerplan schrijven", "een dikke boom vellen" en "een storm meemaken". Zij scoren relatief hoog met de uitspraak "mee op jacht gaan" en "een hoge prijs voor het hout beuren". Twee leden willen wel eens met volle maan blesen. Maar niemand wil gaan "praten met bomen" of "een gedicht maken over het bos".

De (tweedejaars) LUW studenten kozen "het oerbos" (ook wel voor een weekje), "tropisch regenwoud zien", "verboden toegang bordjes vermijden", "een teek uitdraaien". Daarnaast noemden zij relatief veel: "één keertje met de vogels uit de veren", "met bosarbeider praten", "praten met bo-

men", en "in een donker bos wandelen met zaklamp uit". Zij kozen niet (of heel weinig): "het beheren van een bos", "met natuurlijke verjonging werken", "beheerplan schrijven", "blesen", "een storm meemaken". Zouden deze uitspraken laag scoren omdat ze, in het eerste jaar van de studierichting bos- en natuurbeheer LUW, weinig in aanraking komen met bosvakken en gedeeltelijk de studie kiezen voor het natuurbeheeraspect?

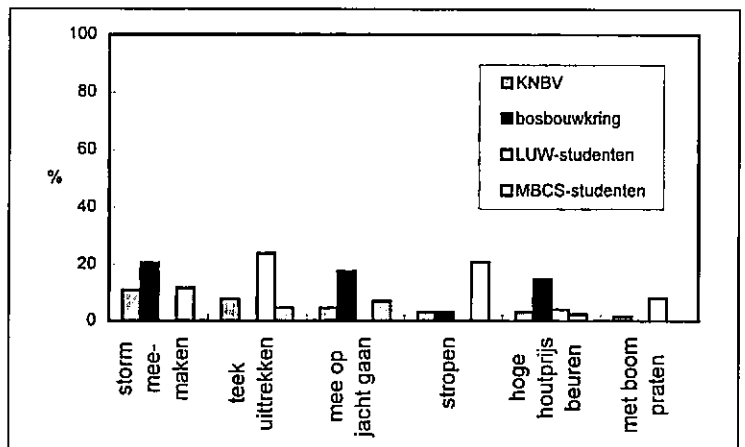
De (tweedejaars) MBCS-studenten selecteerden: "een oerbos zien", "de Elmia bezoeken", "vrijen in het bos", "tropisch regenwoud bezoeken", "stropen", "blesen" en "een dikke boom

zagen". Het verwonderde mij dat 9 studenten vinden dat je eens in je leven moet hebben gestroopt. Terwijl "jacht" slechts drie keer werd genoemd (figuur 3). In tegenstelling tot andere groepen noemden MBCS-ers ook "een eigen zaag hebben" en "in spanningshout werken". Niemand uit deze groep turfde de uitspraak "eens met een beheerder praten".

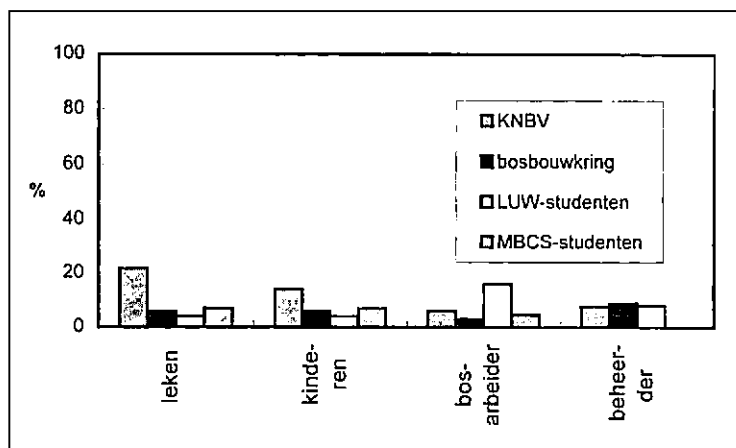
Voor beide opleidingen zou het interessant zijn om de uitsprakenlijst ook voor te leggen aan studenten helemaal aan het begin en aan het eind van hun opleiding, om het effect van de studie te signaleren.

Enkele van de 77 uitspraken, die niet hoog scoorden, wil ik u toch niet onthouden. Tussen haakjes het aantal keer dat de uitspraak gekozen is.

- beleid vergelijken met de werkelijkheid (17)
- met je rug tegen een dikke eik zitten (14)
- het boek van Houtzagers in de kast hebben (8)
- met je handen van een bos afblijven! (11)
- iets op de Pro Silva excursie zeggen (3)

Figuur 3: Enkele opmerkelijke verschillen tussen de groepen.

Figuur 4: Met wie moeten we nog eens over het bos praten?

- een wild zwijn ruiken (2)
- weten dat er een bosbeleidsplan bestaat (2)
- 2 van de 35 actiepunten uit het bosbeleidsplan noemen (1)
- een Stihl vlaggetje krijgen (1)
- het NBT doorkijken (1)
- investeren in teak hout (0)

Praten over bos

Het deed me goed dat "het pra-

ten over het bos" met zowel bosbouwers als met leken, belangrijk werd ervaren (figuur 4). Vooral bij KNBV-ers scoorde "met leken praten over het bos" redelijk hoog. Heel wat jaren geleden zei iemand eens: "Bosbouwer, kom uit je bos!" Ik dacht toen: "Wat wil die man?" Nu kan ik me niet meer voorstellen dat je kunt beheren zonder je iets aan te trekken van

steeds mondiger mensen. Zo willen wandelaars volgens de NIPO enquête (Nas, NBT 1998, nr. 5): stilte, rust, natuurschoon, de hond uitlaten én dat allemaal in een "net bos". Naast deze wensen moet bijvoorbeeld de niet-professionele particuliere boseigenaar tegenwoordig ook steeds meer zelf beslissen wat hij wil met zijn bos en kan de uitvoerder/aannemer niet meer aankomen met een standaardpakket maar moet steeds vaker maatwerk leveren.

Een bijzonder proces, maar soms erg lastig.

Tot slot

Kijkend naar het "Wat je eens in je leven als Nederlandse bosbouwer moet hebben gedaan"-lijstje moet ik hoognodig een keertje naar een tropisch regenwoud. En u?